

GÖÇLER ve NEDENLERİ

İnsanların herhangi bir sebepten dolayı yaşadıkları yeri terk ederek başka bir yere kalıcı şekilde yerleşmesine ya da geçici şekilde yer değiştirmesine **göç** denir.

GÖÇLERİN NEDENLERİ

Doğal Nedenler

- İklimle ilgili nedenler
- Erozyon
- Su kıtlığı
- Toprağın verimsizleşmesi
- Deprem
- Sel
- Çığ
- Heyelan
- Volkanik patlama
- Tsunami
- Yangın

Siyasi Nedenler

- Savaşlar
- Mübadele
- Siyasi baskılar
- Sınır değişleri
- İç karışıklıklar

Ekonomik Nedenler

- İş imkânları
- Doğal zenginlikler
- Gelir dengesizliği
- Toprakların miras yoluyla parçalanması
- Geçim sıkıntısı

Sosyal / Kişisel Nedenler

- Eğitim
- Dinî nedenler
- Kültürel farklılıklar
- Sağlık
- Daha iyi yaşam tercihi

Göçe Neden Olan İtici Faktörler

- Tarımda makineleşme
- Nüfus artışı
- Tarım topraklarının parçalanması
- Doğal afetler
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği vb.

Göçe Neden Olan Çekici Faktörler

- İş olanakları
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin çeşitliliği
- Kültürel faaliyetlerin fazla olması
- Dini inanç ve kişisel özgürlükleri yaşama isteği vb.

Yapıldığı Yere Göre Göçler

- ❖ **İç Göç:** Ülke içinde yapılan göçlerdir.
- ❖ **Dış Göç:** Ülkeler arasında yapılan göçlerdir.

Sürekliliğine Göre Göçler

- ❖ **Sürekli Göç:** Başka yere tamamen yerleşmek için yapılan göçlerdir.
- ❖ **Geçici Göç:** Tarım, hayvancılık, turizm vb. faaliyetlerde bulunmak amacıyla yapılan göçlerdir.

İstek Durumuna Göre Göçler

- ❖ **Gönüllü Göç:** Kişinin kendi isteği ile yaptığı göçlerdir.
- ❖ **Zorunlu Göç:** Savaş, mübadele, doğal afetler gibi nedenlerle yapılan göçlerdir.

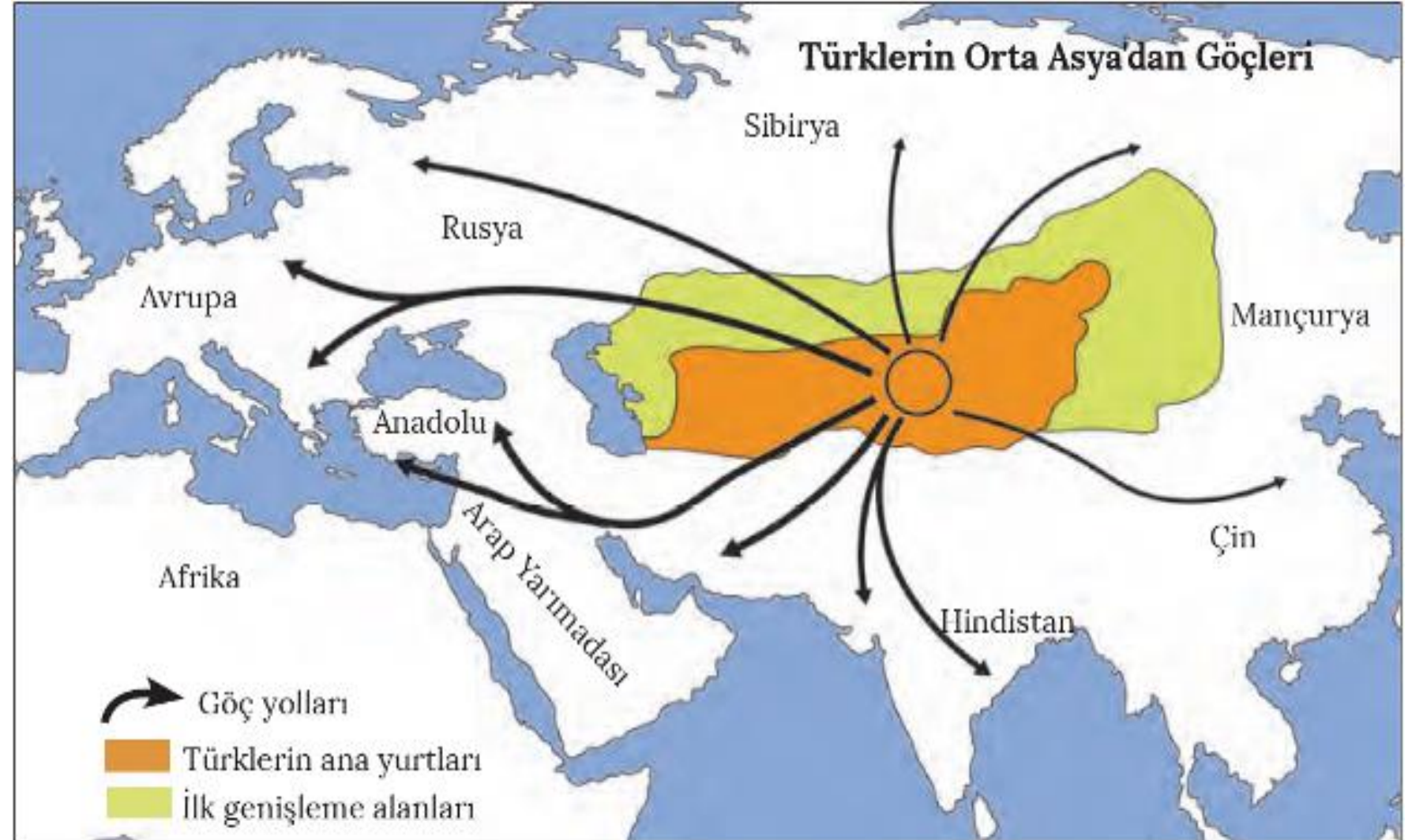
TARİHTE MEYDANA GELEN BÜYÜK GÖÇLER

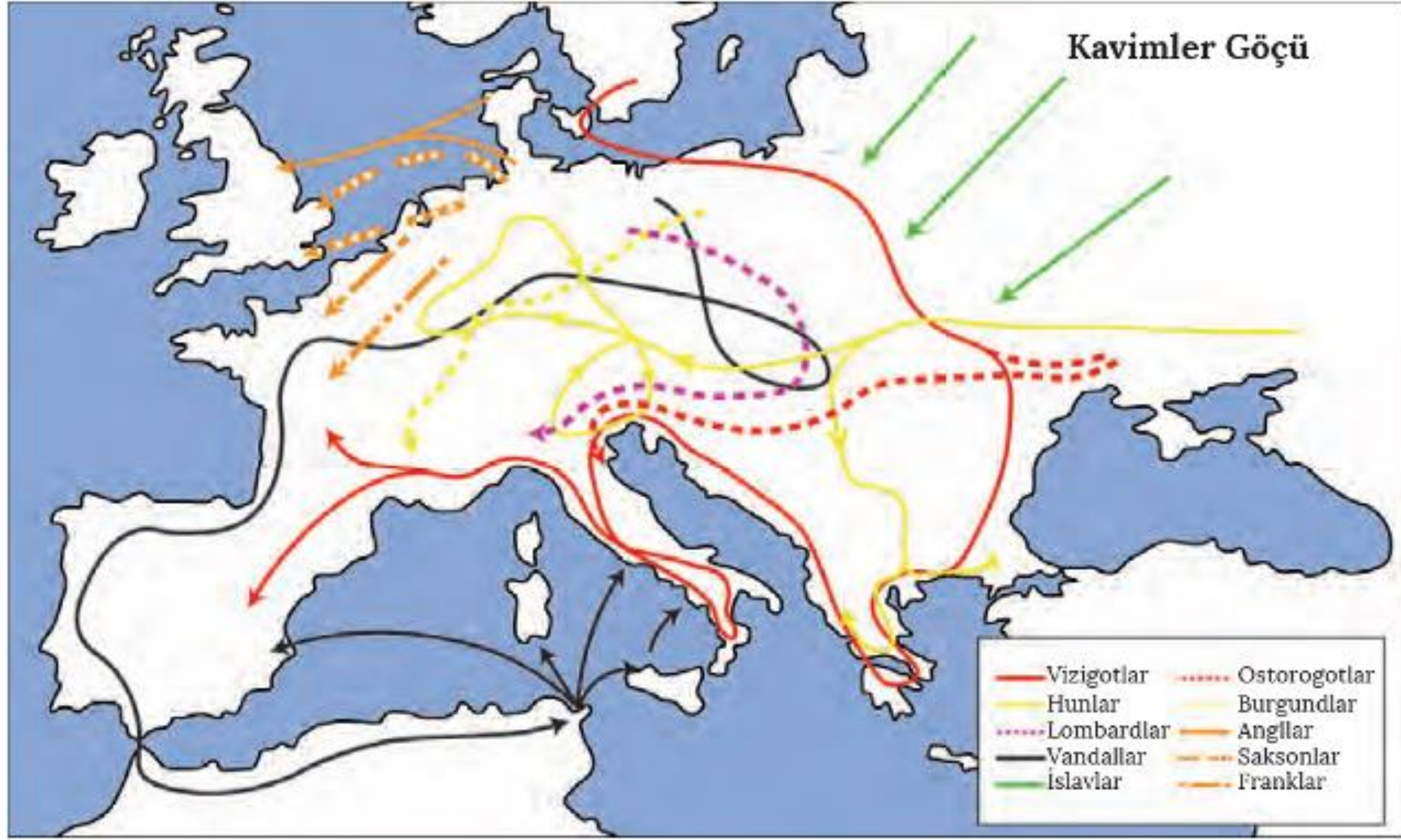
Türklerin Orta Asya'dan Göçü ve Kavimler Göçü

Tamamen olmasa da çoğunlukla göçebe yaşayan Türkler, ana yurtları olan Orta Asya'dan ayrılarak başka bölgelere doğru göç etmişlerdir. **Türklerin Orta Asya'dan göç etmesinin nedenleri şunlardır:**

- ❖ İklim değişikliğine bağlı kuraklık
- ❖ Hayvanlara otlak bulma ihtiyacı
- ❖ Nüfus artışı sonucu kaynakların yetmemesi
- ❖ Yeni yerler fethetme arzusu
- ❖ Türk boyları arasındaki mücadeleler
- ❖ Bölgedeki siyasal nedenler
- ❖ Esir düşmektense bağımsız yaşama isteği

Türk topluluklarının 4. yüzyılda ana yurtlarından ayrılarak Avrupa Kıtası ve Asya Kıtası'nın batısına doğru başlattıkları göç, dünyadaki en büyük kitlesel göç hareketlerinden biri olan **Kavimler Göçü'ne** neden olmuştur. Sonuç itibarıyla Avrupa Kıtası'nda yaşayan birçok kavmin, Türk topluluklarının önünden kaçmasıyla yaklaşık bir asır süren büyük bir göç dalgası yaşanmıştır.

Yeni Dünya'ya G oler

15. yüzyılda **Kristof Kolomb**, **Macellan**, **Vasco da Gama** ve diğer kaşiflerin yaptıkları seyahatlerin sonucunda **Amerika** ve **Okyanusya** kıtaları keşfedildi. Keşfedilen bu alanlara **Yeni Dünya** denilmektedir.

1492'de keşfedilen Amerika Kıtası'na Avrupa Kıtası'ndan ilk göç hareketleri başlamıştır. Daha sonra yeni yerlerin ve doğal zenginliklerin keşfi bu kıtaya olan göçleri yoğunlaştırmıştır. Yeni keşfedilen yerdeki zenginliklere sahip olmak isteyen Avrupa devletlerinden **İngiltere ve Fransa, Kuzey Amerika'da; İspanya ve Portekiz de Güney Amerika'da**, sömürge devletleri kurmuştur. Ayrıca Avrupalılar, bu kıtaya Afrika'dan çok sayıda insanı köle olarak getirmiştir. Sanayi Devrimi'yle birlikte gelişen teknoloji ve seyahatlerin kolaylaşması, Amerika Kıtası'na olan göçü tekrar hızlandırmıştır.

GÖÇ TÜRLERİ

İşçi
Göçleri

Mübadele
Göçleri

Beyin
Göçleri

Doğal Afet
Göçleri

Sosyal Olay
ve Savaş
Göçleri

İşçi Göçleri

Sanayi Devrimi sürecinde başta İngiltere'ye olmak üzere Avrupa ülkelerindeki sanayi tesislerinde çalışmak amacıyla kırsaldan şehirlere işçi göçleri olmuştur. II. Dünya Savaşı'na katılan Almanya, Fransa, Belçika ve Hollanda gibi ülkeler, sınırları içerisinde ortaya çıkan iş gücü açığını kapatmak ve kalkınmalarına hız vermek amacıyla diğer ülkelere göç almıştır.

Türkiye ile Almanya arasında 1961 yılında İşçi Göçü Antlaşması imzalanmıştır. Daha sonra diğer Avrupa ülkeleriyle de (Hollanda, Fransa, Avusturya) benzer anlaşmalar yapılmıştır. Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar ve Suudi Arabistan gibi petrol zengini ülkeler de son yıllarda dışarıdan çok sayıda işçi almaktadır.

Mübadele Göçleri

Devletler arası yapılan anlaşma gereği ülke vatandaşlarının karşılıklı olarak yer değiştirmesine mübadele göçü denir. Bu göçü diğerlerinden farklı kılan en önemli özellik **zorunlu** olmasıdır. 1923 yılında **Türkiye** ile **Yunanistan** arasında gerçekleştirilen nüfus mübadelesi bu göçlerin en tipik örneğidir. Anlaşma kapsamında Türkiye'den Yunanistan'a yaklaşık **1 200 000 Rum**, Yunanistan'dan Türkiye'ye de yaklaşık **450 000 Türk** göç etmiştir.

Beyin Göçleri

İyi eğitim almış, nitelikli ve yetenekli insanların başka ülkelere göç etmesi **beyin göçü** olarak adlandırılır. Beyin göçü, genellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere doğru yapılmaktadır. Gelir düzeyinin düşüklüğü, ekonomik zayıflık, araştırma için ayrılan kaynakların az oluşu, siyasi baskılar, savaşlar vb. faktörler bu göç türünün artmasına neden olmaktadır.

En çok beyin göçü veren ülkeler

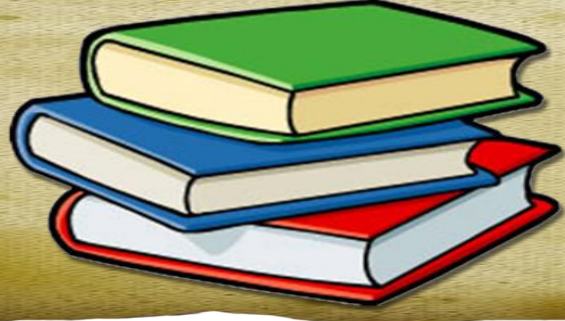
- ❖ Hindistan
- ❖ Pakistan
- ❖ Çin
- ❖ Filipinler
- ❖ İran
- ❖ Afrika ülkeleri
- ❖ Orta Asya Türk Cum.

BEYİN GÖÇÜ

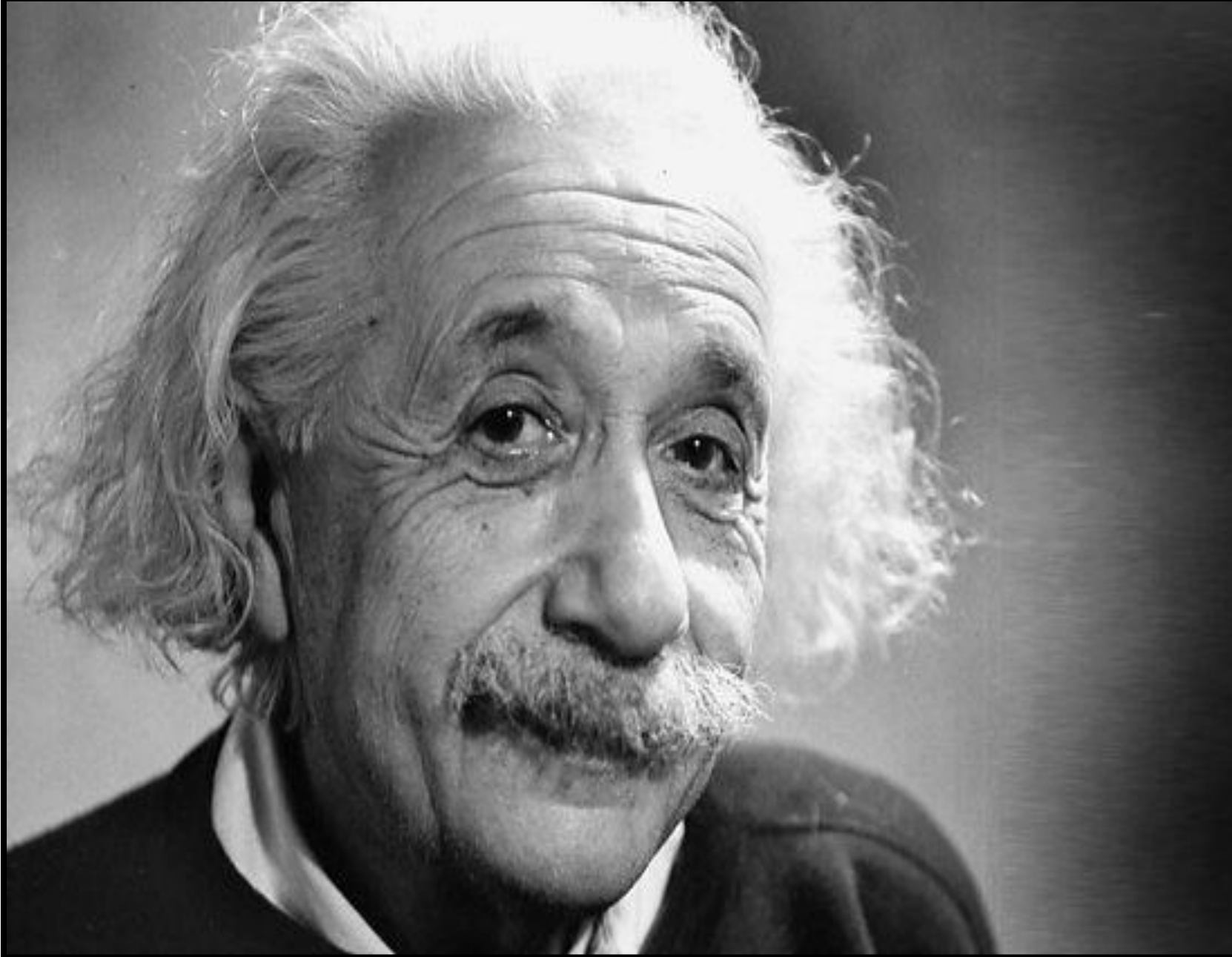

En çok beyin göçü alan ülkeler

- ❖ ABD
- ❖ Kanada
- ❖ Almanya
- ❖ İngiltere
- ❖ Fransa
- ❖ İsviçre
- ❖ İsveç
- ❖ Norveç
- ❖ Avustralya

BİLGİ NOTU

Ünlü fizikçi **Albert Einstein**, 1933'te siyasi nedenlerle Almanya'dan Amerika'ya göç etmiştir. Bilimsel çalışmalarına burada devam edip 1940'da Amerikan vatandaşlığına geçmiştir.

Doğal Afet Gçleri

Sel, deprem, volkanizma, toprak kayması, fırtına, çölleşme, kuraklık vb. afetler insanların daha güvenli yerlere göç etmesine neden olur. 4. yüzyılda Türk topluluklarının Orta Asya'dan göç etme nedenlerinden biri de bu bölgede yaşanan kuraklıktır. **Kuraklık** sonrası Türk topluluklarının Orta Asya'dan göç etmeleri, 1906'da Kaliforniya'da (ABD) meydana gelen **deprem** sonucu yaşanan göç dalgası, Kırgızistan'da 1994'te yaşanan **toprak kayması** nedeniyle yaklaşık 270 bin insanın göç etmek zorunda kalması bu tür göçlere örnek verilebilir.

Aral Gölü'nün kurumması sonucu bu gölden geçimini temin eden binlerce insanın buldukları yeri terk etmesi doğal afet kaynaklı bir başka göçtür.

Ülkemizde, **Marmara Bölgesi'nde** meydana gelen **deprem (1999)** bölgede yaşayanların bir kısmının başka alanlara göç etmesine neden olmuştur.

Sosyal Olay ve Savaş Göçleri

Ülkeler arasındaki savaşlar ve ülke içerisinde yaşanan sosyal ve siyasal çatışmalar, insanların göç etmesine neden olur. Bu göç olayı, hem ülke içinde hem de ülke dışına doğru olabilmektedir. SSCB'nin 1980'lerde Afganistan'a müdahalesiyle şimdiye kadar görülen en büyük mülteci akını yaşanmıştır. Ruanda'da 1994'te meydana gelen iç savaş ise dünyadaki en büyük sığınmacı olaylarından birine sahne olmuştur.

Birleşmiş Milletler Anlaşması'na göre dili, dini ve ırkı yüzünden bir toplumsal gruba ait olup bu durumdan dolayı ülkesinde dışlanan ya da sahip olduğu siyasi bir görüşten dolayı ülkesinde takip edilme korkusuyla ülke dışına çıkmış olan kimseler **mülteci** olarak tanımlanmaktadır.

Suriye'de yaşanan iç savaştan dolayı ülkesini terk etmek zorunda kalan çok sayıda insan, ülkemize ve Suriye'nin çevresindeki ülkelere sığınmıştır.

Aşağıdaki tabloda verilen olayların hangi göç türü veya türlerine karşılık geldiğini örnekteki gibi yazınız.

Olay	Göçün Türü
Antalya'ya turizmin etkisiyle yapılan göçler	Mevsimlik göç
1960'larda Türkiye'den başka ülkelere çalışma amaçlı yapılan göçler	İşçi göçü, dış göç
Türk işçilerin 1980'de Orta Doğu'ya göç etmesi	İşçi göçü, dış göç
1923 Lozan Antlaşması ile ülkemize gelen göçler	Mübadele göçü
Bilim insanlarının başka ülkelere göç etmesi	Beyin göçü
Suriye'den Ürdün'e savaştan dolayı giden insanlar	Zorunlu göç, savaş göçü
Afrika'dan Amerika'ya köle olarak götürülen insanlar	Yeni Dünya Göçleri
Hunların batıya doğru göç etmesi	Kavimler Göçü
İnşaat sektöründe çalışmak amacıyla Bursa'ya gelen insanlar	Geçici göç, işçi göçü
Antlaşma gereği Yunanistan'daki Türk nüfusun ülkemize gelmesi	Zorunlu Göç, Mübadele Göçü